

Vereniging Wandelsport Haarle.

Als gevolg van de nieuwe wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen, met als ingangsdatum 1 juli 2021, heeft het bestuur van de vereniging Wandelsport Haarle haar bestuurlijke afspraken vastgelegd in een handboek.

1. Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen.

Wat zegt de wet?

De kern van het wetsvoorstel is gericht op het bevorderen en professionaliseren van goed bestuur en toezicht op verenigingen, met behoud van zoveel mogelijk flexibiliteit. De WBTR introduceert een duidelijke taakomschrijving voor bestuurders en toezichthouders van verenigingen. Deze wordt gelijkgetrokken met de huidige wettelijke taakomschrijving voor bestuurders en toezichthouders van BV's en NV's.

De wetgever stelt het als volgt:

Een ieder die niet als privépersoon optreedt in het rechtsverkeer, maar als bestuurder of commissaris, moet ervoor zorgen dat hij zijn taken behoorlijk vervult. Voldoet hij niet aan die eis, dan mag hem eventuele schade van de rechtspersoon of derden worden tegengeworpen.

Eenvoudiger gezegd: de wet wil ervoor zorgen dat je realiseert dat je handelt als bestuurder van de vereniging, met de daarbij behorende verantwoordelijkheden. Degene die dit niet doet, kan persoonlijk opdraaien voor de gevolgen en kan aansprakelijk worden gesteld voor eventuele schade geleden door de vereniging of derden.

Waarom een nieuwe wet: de WBTR?

In het verleden zijn er incidenten geweest bij verenigingen. Grote en kleine incidenten, bij grote en kleine verenigingen. Zo hebben bestuurders zichzelf of hun vrienden verrijkt ten nadele van de vereniging of stichting. Ook zijn er regelmatig gevallen geweest van slecht bestuur, onzorgvuldig handelen, onduidelijke afspraken en misbruik van stemrecht. Elk jaar komen tientallen zaken aan het licht waarbij sprake is van financiële malversaties, fraude, zelfverrijking en overtreding van regels. Bestuursleden hebben het eigen belang boven dat van de vereniging gezet. Over een aantal financiële wantoestanden is grote maatschappelijke verontwaardiging ontstaan.

Het erge is, dat medebestuurders vaak niets in de gaten hebben. Er wordt immers binnen de vereniging in goed onderling vertrouwen gewerkt. Misstanden worden pas duidelijk als het te laat is.

De wetgever wil misstanden tegengaan om verenigingen en hun bestuursleden te beschermen. Daarom is de WBTR er gekomen. Alle verenigingen, grote en kleine, moeten bestuurlijk professioneler worden. Het doel is voorkomen van misstanden. Om dat te bereiken, zijn regels gemaakt en ingesteld. Bestuursleden zijn hoofdelijk aansprakelijk als hun vereniging zich niet aan de

nieuwe wet houdt.

Bestuursleden moeten gaan vastleggen wat zij hebben gedaan om problemen te voorkomen. Hoe dat moet, leert dit stappenplan. In begrijpelijke taal. De verplichtingen van de wet worden uitgelegd en meteen wordt aangegeven hoe je daar als bestuurslid van een vereniging aan kunt voldoen.

Wat is het gevolg van deze wet?

Besturen van verenigingen hebben de verplichting ervoor te zorgen dat alle bestuursleden handelen volgens de wet. Een goede manier is het stappenplan voor 1 juli af te ronden. Ieder bestuurslid moet altijd het belang van de vereniging dienen. Als dat niet gebeurt en er gaat wat mis, is ieder bestuurslid persoonlijk aansprakelijk. En dus niet alleen het bestuurslid dat zich niet aan de regels heeft gehouden. Het bestuur moet aangeven en vastleggen hoe de vereniging daarvoor zorgt.

In de wet heet dit dat alle bestuurders van verenigingen en stichtingen 'gehouden zijn een goed bestuurder te zijn'.

Het is dus verstandig om als bestuur en/of bestuurslid ervoor te zorgen dat jij en jouw vereniging aan de wet voldoen. Alleen op die manier kun je de kans op problemen minimaliseren. Mocht het tot juridische procedures komen dan is het heel belangrijk te kunnen aantonen dat je zaken goed hebt geregeld.

Hoofdzaken om rekening mee te houden: als het gaat om grote beslissingen over geld of personen, of om zaken van vitaal belang voor de vereniging, leg die dan vast. Laat zien dat het besluitvormingsproces volgens de wet is gelopen. Maak notulen, wees transparant, vraag bijvoorbeeld meerdere offertes aan. Deel die informatie intern. Zorg er ook voor dat financiën via het 4-ogen principe gaan. Minimaliseer de kans op een greep in de kas of onterechte betalingen vanuit de vereniging naar bestuursleden.

Wat is 'een goed bestuurder'?

Simpel gezegd: een goed bestuurder dient het belang van de vereniging en houdt zich aan de afspraken die binnen de vereniging zijn gemaakt. De wet omschrijft waaraan die afspraken moeten voldoen.

Ook is het verstandig om kennis te nemen van de aansprakelijkheid. Alle bestuursleden moeten weten hoe het zit. Dus elk bestuurslid moet geïnformeerd worden en zichzelf oriënteren op deze wet. Dat voorkomt onaangename verrassingen.

Wat moet het bestuur doen en wat moet ik als bestuurder weten?

Het is belangrijk dat alle bestuursleden op de hoogte zijn van de nieuwe wet en de gevolgen daarvan voor iedere bestuurder persoonlijk. Het bestuur heeft de taak alle maatregelen te nemen zodat de vereniging aan de wet voldoet.

Het stappenplan helpt daarbij.

Wij adviseren om enkele bestuursleden aan te wijzen die de praktische uitwerking van het stappenplan op zich nemen. Daaruit volgt dat zij de procedures binnen de vereniging met het gehele bestuur bespreken en vastleggen. Zodra alles gereed is, moet iedere bestuurder kennisnemen van alle onderwerpen zodat hij of zij weet wat de vastgelegde afspraken zijn.

Op die manier neem je als bestuur grote stappen om de risico's op het gebied van mogelijke aansprakelijkheid inzichtelijk te hebben, maatregelen te nemen deze te beperken en dus de kans om aansprakelijk te kunnen worden gesteld zo klein mogelijk te maken.

Concreet:

1. Middels een WBTR-stappenplan zijn al afspraken vastgelegd en besproken binnen het bestuur. We kunnen deze afspraken opnemen in een bestuursreglement, - handboek en/of huishoudelijk reglement van de vereniging.

Het gaat erom dat de afspraken vastliggen en de leidraad vormen voor het handelen van het bestuur van de Vereniging Wandelsport Haarle.

2. De vastgelegde afspraken en werkwijzen kunnen ook een goede basis zijn voor aanpassing van de verenigingsstatuten. Om te beginnen kun je kijken aan welke onderdelen van de wet je statuten nu al voldoen.

De notaris legt alle bestuurszaken en afspraken vast in nieuwe statuten. De notaris moet weten wat je als bestuursleden met elkaar hebt besloten. Daarom is het noodzakelijk alles eerst intern te behandelen en af te spreken. Na de intake met de notaris zal die alles voorbereiden en kan daarna alles statutair worden vastgelegd. Ook is het aangeraden om met de notaris het gesprek aan te gaan over allerlei andere onderdelen die gelijk mee behandeld kunnen worden. **De notaris kan je hierin adviseren. Denk bijvoorbeeld aan zaken rondom digitale besluitvorming.**

Uiteraard moet je ook alles via de Algemene Ledenvergadering (ALV) laten verlopen.

Het WBTR Stappenplan bestaat uit een aantal onderdelen.

Per onderdeel volgt onderstaand een korte uitleg van het onderdeel, gevolgd door de geldende afspraken voor de bestuursleden van de vereniging.

2. Goed Bestuur

De WBTR stelt dat bestuursleden van verenigingen bij het vervullen van hun taak het belang van de vereniging voorop moeten stellen. Dat betekent dat je samen met je medebestuurders verantwoordelijk bent voor de algemene en dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de vereniging.

De wet formuleert een algemene norm voor goed bestuur, waar we met zijn allen als maatschappij invulling aan geven. Je kunt daar binnen je vereniging zelf ook het gesprek over voeren. Hieronder tref je een aantal voorbeelden van maatschappelijke normen, die kunnen worden gebruikt.

- **Integriteit:** bestuurders dienen eerlijk en oprecht te zijn.
- **Focus:** alle beslissingen moeten in het belang van de vereniging zijn.
- **Transparantie:** zichtbaar maken als bestuurder welke beslissingen je neemt en hoe je daartoe komt.
- **Risicobeheersing:** het bestuur kijkt naar de korte en lange termijn positie van de vereniging en voert vanuit dat perspectief actief (financieel) beleid om risico's te beheersen.
- **Verantwoording:** bestuursleden moeten rekenschap afleggen over alle gemaakte beslissingen die men als bestuur gezamenlijk heeft genomen.

- **Collegialiteit:** bestuurders zijn gemeenschappelijk verantwoordelijk voor goed bestuur; het is dus van belang elkaar goed te informeren en te betrekken bij alle onderwerpen en elkaar tijdig en volledig te informeren.
- **Responsiviteit:** als bestuurder moet je bereikbaar zijn voor je medebestuurders, leden en andere relaties van de vereniging.
- **Democratie:** besluitvorming vindt plaats volgens de wet, de statuten, interne reglementen en afspraken.
- **Effectiviteit:** inspanningen en uitgaven binnen de vereniging dragen daadwerkelijk bij aan de realisatie van de doelstelling van de vereniging.

Geldende afspraken voor de bestuursleden van Vereniging Wandelsport Haarle.

- ✓ *De bestuursleden zullen handelen in het belang van de vereniging. Dat betekent dat zij zullen handelen als bestuurder en niet als privé-persoon, zowel intern (binnen de vereniging) als extern (in relatie met derden).*
- ✓ *Bij aankopen stellen zij het belang van de vereniging voorop. In situaties die van belang zijn voor de vereniging, handelen zij niet op basis van hun persoonlijke voorkeur maar op basis van wat goed is voor de vereniging.*
- ✓ *Zij zullen integer en transparant handelen. Dat betekent: oog hebben voor het verenigingsbelang en inzicht willen geven in beslissingen. Zij zullen de belangrijkste beslissingen publiceren op een wijze dat de leden kunnen zien hoe en welke besluiten zijn genomen.*
- ✓ *Er is een goede regeling voor de verenigingsfinanciën. Zij gaan bewust om met uitgaven van het verenigingsgeld en zullen dat zoveel mogelijk gebruiken voor het bereiken van de afgesproken doelen.*
- ✓ *Er is een duidelijke taakomschrijving voor de werkwijze van de penningmeester, zoals het opstellen en laten goedkeuren van een begroting en jaarrekening.*
- ✓ *Er is een kascommissie vanuit de ledenkring die jaarlijks de boekhouding controleert en verslag uitbrengt aan de leden.*
- ✓ *Zij laten de leden op tijd de financiële verantwoording zien zodat de leden er hun oordeel over kunnen geven. (Jaarlijkse ALV).*
- ✓ *Er is sprake van een vier-ogen-principe bij uitgaven boven een bepaald bedrag. Dit betekent dat er altijd twee bestuursleden akkoord moeten zijn met overboekingen. Verder heeft niet alleen de penningmeester, maar tenminste ook één ander bestuurslid inzicht in de actuele financiële stand van zaken.*
- ✓ *Bij uitgaven boven € 2500, -. vragen zij minimaal 3 offertes aan bij verschillende leveranciers. Ze bespreken de offertes met het bestuur en leggen de besluitvorming over de keuze vast in de notulen.*
Bij dergelijke opdrachten aan leveranciers is er altijd een schriftelijke opdrachtbevestiging, zodat er achteraf duidelijkheid is over wat is afgesproken.
- ✓ *Zij spreken af dat ze zorgvuldig omgaan met investeringen.*
Dat betekent: ze volgen de juiste procedures, in het bijzonder bij grote, risicovolle uitgaven. Bij de besluitvorming dient er een gedegen onderbouwing van de noodzaak van de uitgaven te zijn, net als een risicoanalyse, een deugdelijke (meerjaren-)begroting en reserveringen voor toekomstige uitgaven.
- ✓ *Zij streven actief naar het tegengaan van fraude en onenigheid doordat zij goede procedures en afspraken hebben gemaakt. Zij hebben geregeld bestuursbijeenkomsten, stellen daarbij een agenda op en notuleren de belangrijkste genomen besluiten. Zij leggen vast wie bij de bestuursvergaderingen aan- en afwezig zijn. Afspraken worden helder en eenduidig geformuleerd. De verslagen worden bewaard en inzichtelijk gemaakt aan de leden.*

- ✓ *Zij spreken af dat zij bewust omgaan met risico's voor de vereniging. Zij brengen in kaart welke risico's er zijn en streven ernaar deze te minimaliseren. Denk bijvoorbeeld aan haar eigen calamiteitenplan ten behoeve van de jaarlijkse Sallande Heuvel- en Amortocht.*
- ✓ *Vereniging Wandelsport Haarle valt niet onder een bestuurlijke gedragscode.*
- ✓ *Zij evalueren de gemaakte afspraken tenminste eenmaal per jaar op relevantie. Zo nodig passen zij de afspraken aan.*

3. Aansprakelijkheid van bestuursleden

In eerste instantie is de vereniging als rechtspersoon zelf aanspreekbaar voor het niet nakomen van afspraken of eventuele schade welke is ontstaan bij derden en is toe te rekenen aan het handelen van de vereniging. Het bestuur neemt besluiten en vertegenwoordigt de vereniging intern en naar buiten (extern).

De bestuurder(s)(en bestuursleden individueel) kunnen gezamenlijk en/of individueel aansprakelijk zijn voor het niet nakomen van afspraken die uit naam van de vereniging zijn gemaakt.

Of voor schade geleden door derden als gevolg van onjuist handelen, wanneer deze bestuurder(s) een ernstig verwijt kan worden gemaakt. Daarnaast ook voor de gevolgen van het niet nakomen ervan. Dit geldt ook voor verplichtingen naar leden en eventuele derden. Denk bijvoorbeeld aan de gemeente, bezoekers van een bijeenkomst, wedstrijden, optredens, evenementen enz.

Als bestuurder vertegenwoordig je de vereniging en beslis je over allerlei zaken. Het kan gebeuren dat je daarvoor als bestuurder aansprakelijk wordt gesteld. Die mogelijkheid doet zich voor bij 'onbehoorlijk bestuur', welke het gevolg is van ernstige verwijtbaarheid zoals de wet dat noemt. Ook kan een bestuurslid individueel aansprakelijk worden gesteld voor alle geleden schade, ook al zijn andere bestuursleden medeaansprakelijk. Dat noemen we hoofdelijke aansprakelijkheid.

Hieronder wordt uitgelegd wanneer aansprakelijkheid optreedt en wat je kunt doen om dit te voorkomen.

(N.B. Dit soort aansprakelijkheid is niet nieuw en bestaat ook nu al op grond van de huidige geldende wetgeving).

Wel is het zo dat de WBTR over veel meer onderdelen gaat, zoals goed bestuur (wettelijk richtsnoer), tegenstrijdig belang, belet- en ontstentenis etc. Daarmee is het aantal activiteiten, handelingen en besluiten qua volume en het aantal situaties waarin aansprakelijkheid een thema kan zijn groter geworden. De facto is de aansprakelijkheid van bestuurders en commissarissen uitgebreid, ook naar niet-commerciële verenigingen.)

Voor invoering van de WBTR kunnen bestuurders van zogeheten commerciële verenigingen bij een faillissement al aansprakelijk worden gesteld. Commerciële verenigingen zijn verenigingen die vennootschapsbelasting moeten betalen. Na invoering van de WBTR kunnen bestuurders en commissarissen van alle verenigingen aansprakelijk worden gesteld bij faillissement. Wel is aanvullend opgenomen dat voor bestuurders en commissarissen van commerciële verenigingen een bewijsvermoeden geldt, hetgeen niet geldt voor de zogenoemde kleine, niet commerciële verenigingen. Dit betekent in de praktijk dat bij een commerciële vereniging (meestal grotere vereniging met commerciële activiteiten) de curator alleen hoeft te stellen dat er sprake is van

aansprakelijkheid en het aan de bestuurders is om dit te weerleggen (omkering bewijslast). Voor de kleine niet commerciële verenigingen dient de curator zelf aan te tonen dat er sprake is van aansprakelijkheid voor de bestuurders. Hier ligt de lat dus hoger en is er minder snel sprake van aansprakelijkheid.

Wanneer kun je als bestuurder aansprakelijk zijn?

1. **De vereniging zelf (dus de 1 of meerdere leden en of bestuurders van de vereniging)** kan je aansprakelijk stellen voor schade als gevolg van onbehoorlijk bestuur. Dan ben je dus mogelijk aansprakelijk richting de vereniging.
2. Een derde persoon/instantie/bedrijf **buiten de vereniging** kan je bij onbehoorlijk bestuur aansprakelijk stellen. Dan ben je mogelijk aansprakelijk richting deze derde.
3. Je kunt aansprakelijk worden gesteld **bij faillissement**.

Dus zowel een vereniging (soms via een curator) als een derde kan je aansprakelijk stellen voor opgelopen schade door onbehoorlijk bestuur als gevolg van ernstige verwijtbaarheid. Het maakt niet uit of je professioneel bestuurder bent die er geld voor krijgt of dat je vrijwillig bestuurder bent. En let op: je kunt ook aansprakelijk worden gesteld als sprake is van onbehoorlijk bestuur van een medebestuurder. Het gaat dus niet alleen om je eigen gedrag. Het is daarom belangrijk dat je dit als heel het bestuur oppakt.

In sommige gevallen is een individuele bestuurder aansprakelijk voor 100% van de geleden schade. Zelfs als die schade het gevolg is van handelen door een medebestuurder. Dit heet 'hoofdelijke aansprakelijkheid'. Ook al zijn de andere bestuursleden medeaansprakelijk, de schuldeiser kan alle schade verhalen op iedere individuele bestuurder. Jij kunt dan vervolgens zelf proberen de schade te verhalen op je medebestuurder, maar daar heeft de eiser geen boodschap aan.

Als een vereniging failliet gaat door onbehoorlijk bestuur, is iedere bestuurder hoofdelijk aansprakelijk voor eventuele overblijvende schulden.

Let op: bij grote commerciële verenigingen is zelfs sprake van het vermoeden onbehoorlijk bestuur als de jaarstukken niet (tijdig) zijn gedeponneerd en de vereniging in een situatie van faillissement verkeert.

Waarom is dit belangrijk voor jou als bestuurder?

De meeste bestuurders zullen denken: dat zal binnen onze vereniging niet gebeuren. Helaas leert de praktijk dat de werkelijkheid anders is. Ook binnen bijvoorbeeld ideële verenigingen waarbij niemand het verwacht. Jaarlijks krijgen enkele honderden verenigingen te maken met onbehoorlijk bestuur. Je bent immers ook aansprakelijk voor het handelen van je medebestuurders. Veel bestuursleden realiseren zich dat niet.

Hoe voorkom je aansprakelijkheid (zoveel mogelijk)?

Het vermijden van aansprakelijkheid is punt van aandacht gedurende de hele looptijd van je rol als bestuurder. Als je een bestuursfunctie aanvaardt, als je bestuurder bent en als je afscheid neemt.

Hieronder geven we aan waar je op de verschillende momenten aan moet denken.

1. Voordat je een bestuursfunctie aanvaardt

Controleer in ieder geval de volgende zaken:

- Hoe staat de vereniging er (financieel) voor?
- Wie zijn de andere bestuursleden en welke bevoegdheden hebben ze?
- Zijn er duidelijke werkafspraken?
- Handelt het bestuur zoals de statuten (en/of reglementen) voorschrijven?
- Is er een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering afgesloten? Is de dekking daarvan voldoende?

2. Tijdens je bestuursfunctie

Zorg dat je altijd als volgt handelt:

- Blijf bij het uitvoeren van je bestuurstaken binnen je bevoegdheden.
- Handel conform de wet, statuten en eventuele bestuursreglementen.
- Voorkom dat sprake is van tegenstrijdig belang.
- Voldoe aan de administratieplichten. Alle juridische entiteiten hebben natuurlijk eventueel bepaalde verplichtingen richting belastingdienst. En natuurlijk moet je vanuit deze wet ook (binnen 5 jaar na 1 juli 2021) nieuwe statuten laten maken bij de notaris.
- Ga geen overeenkomsten aan waarvan je weet dat de vereniging die niet kan nakomen.
- Als de vereniging in zwaar weer verkeert en afstevent op een faillissement: doe geen betalingstoezeggingen en meld betaalproblemen tijdig aan de belastingdienst.
- Zorg dat je als vereniging ook voldoet aan andere relevante wetten zoals de AVG.

3. Bij het neerleggen van je bestuursfunctie

Let op de volgende zaken:

- Zorg dat het neerleggen van de bestuursfunctie duidelijk is vastgelegd.
- Zorg voor uitschrijving bij de Kamer van Koophandel.
- Zorg voor decharge van de bestuurstaken door de ledenvergadering van de vereniging.
- Zorg voor een goede overdracht naar de nieuwe bestuurder(s) en leg afspraken vast.

Geldende afspraken voor de bestuursleden van Vereniging Wandelsport Haarle.

1. Voor huidige bestuursleden:

- *Zij zorgen er als bestuur voor dat alle huidige bestuursleden goed zijn geïnformeerd over de aansprakelijkheid die kan optreden als gevolg van hun positie als bestuurslid van de vereniging.*
- *Zij blijven bij het uitvoeren van de bestuurstaken binnen hun bevoegdheden.*
- *Zij handelen conform de wet, statuten en eventuele bestuursreglementen.*
- *Zij houden zich aan de afspraken zoals neergelegd onder het hoofdstuk met betrekking tot 'Goed bestuur'.*
- *Zij bespreken jaarlijks met de leden de financiële toestand van de vereniging.*
- *Zij voorkomen dat er sprake is van tegenstrijdig belang(en).*
- *Zij voldoen aan de administratieplichten.*
- *Zij gaan geen overeenkomsten aan die de vereniging niet kan nakomen.*

- *Zij doen geen betalingstoezeggingen en melden betaalproblemen tijdig aan de belastingdienst als de vereniging in zwaar weer verkeert en afstevent op een faillissement.*
- *Zij zorgen ervoor dat de vereniging voldoet aan relevante wetten, zoals de AVG.*

2. Voor nieuwe bestuursleden

De “zittende” bestuursleden zorgen ervoor dat nieuwe bestuursleden goed worden geïnformeerd over:

- *De financiële toestand van de vereniging.*
- *De andere bestuursleden en de bevoegdheden die zij hebben.*
- *De (onderlinge) werkafspraken.*
- *De verplichtingen die het bestuur heeft op basis van de statuten of reglementen.*
- *De afgesloten bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering met voldoende dekking.*

3. Voor aftredende bestuursleden

Bij het neerleggen van een bestuursfunctie regelen de “zittende” bestuursleden de volgende zaken:

- *Het neerleggen van de bestuursfunctie wordt duidelijk vastgelegd.*
- *Uitschrijving bij de Kamer van Koophandel.*
- *Decharge van de bestuurstaken door de ledenvergadering van de vereniging.*
- *Een goede overdracht naar de nieuwe bestuurder(s).*
- *Vastlegging van de afspraken.*

Ten aanzien van de afspraken onder 1, 2 en 3 geldt tevens dat:

- *Er met nieuwe bestuursleden een evaluatie plaats vindt binnen 6 maanden na toetreding tot het bestuur.*
- *Deze afspraken tenminste één maal per jaar worden gecontroleerd op actualiteit.*

4. Tegenstrijdig belang

Als bestuurder handel je in het belang van de vereniging. Je weet wat nodig is om de vereniging goed te laten functioneren. Maar hoe ga je ermee om als je eigen belang, of dat van je medebestuurders, afwijkt van het verenigingsbelang? Of sterker: belangen strijdig zijn met elkaar. Wat mag wel en wat mag niet? Hoe zorg je ervoor dat je als bestuurder integer handelt?

Voor die momenten is het belangrijk om te weten wat er als bestuurder van je wordt verwacht. De wet gaat in op deze situaties en noemt dit ‘tegenstrijdig belang’.

Wat is een tegenstrijdig belang?

Als je als bestuurder een direct of indirect persoonlijk belang hebt bij een bepaalde beslissing en je moet kiezen tussen dat eigen belang en het verenigingsbelang, noemt de wet dat tegenstrijdig belang.

Denk bijvoorbeeld aan de situatie dat een bestuurder ook een bedrijf heeft en dat de vereniging een overeenkomst wil gaan sluiten met dat bedrijf.

Ook als de vereniging geen nadeel ondervindt van de beslissing, is sprake van tegenstrijdig belang. Voor de wet maakt het niet uit.

Wat stelt de WBTR?

De WBTR is heel stellig. Een bestuurder of commissaris mag niet deelnemen aan besprekingen of besluitvorming over onderwerpen waar hij of zij een persoonlijk belang bij heeft dat strijdig is met het belang van de vereniging.

In de WBTR is het anders geregeld dan eerder. Alleen een bestuurder die zelf een direct of indirect persoonlijk belang heeft dat tegenstrijdig is met het belang van de vereniging, mag niet vergaderen of besluiten nemen over dergelijke onderwerpen. De andere bestuurders mogen gewoon deelnemen aan de bespreking en besluitvorming over het onderwerp.

Wat betekent dit nu in de praktijk? Een paar dingen. Je moet dit thema binnen het bestuur bespreken. Je moet afspreken dat een bestuurslid het meldt als er sprake is van een tegenstrijdig belang. In die gevallen moet je vastleggen dat het bestuurslid niet mee zal stemmen. Het is verstandig om hier dus intern goede afspraken over te maken. Je kunt die hieronder in het werkboek opschrijven en daarna kun je dit eventueel vastleggen in je statuten, verenigingsreglement, huishoudelijk reglement of welk document je dan ook gebruikt om de werking van het bestuur vast te leggen.

Tevens adviseren wij om hierover zaken in de statuten op te nemen. En hoe zit het als ten gevolge van een tegenstrijdig belang van één of meerdere bestuurders er geen bestuursbesluit kan worden genomen?

Dan is het aan de Algemene Ledenvergadering (ALV) van de vereniging een besluit te nemen, tenzij de statuten anders bepalen. Concreet betekent dit laatste dus, dat wanneer je wilt afwijken van de wettelijke regeling, dit wel in de statuten geregeld dient te worden en afstemming met de notaris is aan te raden.

Waarom moet je tegenstrijdig belang goed regelen?

Als een besluit is genomen waarbij een tegenstrijdig belang speelt, kan dat gevolgen hebben voor dat besluit.

Stel dat een bestuurder heeft deelgenomen aan de bespreking en besluitvorming over een onderwerp waarbij sprake is van een persoonlijk belang dat strijdig is met het verenigingsbelang. In dat geval is de beslissing **vernietigbaar**. Dat betekent dat de rechter het besluit ongeldig kan verklaren. Het besluit is als het ware nooit genomen. Maar let op! Vernietiging heeft alleen interne werking, zoals dat heet. Als een bestuursbesluit gevolgen heeft voor personen of zaken buiten de vereniging, dan blijven de verplichtingen van dat besluit gewoon bestaan.

Tegenstrijdig belang en verenigingsstatuten

Volgens de WBTR is het niet verplicht om in de verenigingsstatuten een regeling op te nemen hoe je omgaat met tegenstrijdig belang. Je bent wel verplicht het te regelen, maar het hoeft niet in de statuten te staan. Advies is om het wel te doen. Voor alle leden en bestuurders is het dan duidelijk wat je moet doen als een situatie van tegenstrijdig belang zich voordoet. Vooral voor nieuwe bestuursleden is het belangrijk om dit te weten. Dus is het raadzaam om het wel vast te leggen. Let

Op: de regeling in de statuten en een eventuele regeling in een bestuursreglement mogen natuurlijk niet afwijken van elkaar om onduidelijkheid te voorkomen.

Geldende afspraken voor de bestuursleden van Vereniging Wandelsport Haarle.

- *Het bestuurslid deelt alle relevante informatie over het (potentieel) tegenstrijdig belang.*
- *Bij een tegenstrijdig belang zal het bestuurslid niet deelnemen aan het overleggen en de besluitvorming bij het onderwerp waar sprake is van het (potentieel) tegenstrijdig belang.*
- *De verenigingsstatuten bepalen dat bij een tegenstrijdig belang van het gehele bestuur de beslissing wordt doorverwezen naar de Agemene Ledenvergadering.*
- *Besluiten over tegenstrijdig belang worden schriftelijk vastgelegd in het bestuursverslag.*
- *Als een (potentieel) tegenstrijdig belang merkt het bestuur in ieder geval aan:*
 - I. Het aangaan van een overeenkomst met een geldelijk belang tussen de vereniging enerzijds en de bestuurder en/of relaties van de bestuurder anderzijds.*
 - II. Het vaststellen van de vergoeding van de bestuurder.*
 - III. Het stellen van een zekerheid zoals hypotheek, borg enz. door de vereniging ten behoeve van een bestuurder.*
- *Voornoemde afspraken worden tenminste één maal per jaar gecontroleerd op actualiteit.*

5. Afwezigheid van één of meer bestuursleden

Het is herkenbaar bij iedere vereniging. Eén of meer bestuursleden zijn afwezig. Dat kan tijdelijk zijn, omdat iemand ziek is, of geschorst. Het kan ook permanent zijn, dat wil zeggen dat de bestuurder niet terugkomt. Denk aan overlijden of tussentijds aftreden. In die gevallen moet de vereniging toch bestuurbaar blijven. Er moeten besluiten kunnen worden genomen.

Voor dergelijke situaties moet je als vereniging een regeling treffen. Dit heet in de wet een belet- en ontstentenisregeling. In dit hoofdstuk leggen we je uit wanneer er volgens de wet sprake is van afwezigheid en wat je dan moet doen.

Wanneer is sprake van belet en ontstentenis?

Met het begrip ontstentenis wordt in het algemeen bedoeld dat als “*een bestuurder ophoudt bestuurder te zijn*”. Denk bijvoorbeeld aan het aftreden van een bestuurslid waardoor er een vacature ontstaat in het bestuur. Dit kan ook het geval zijn bij ontslag of overlijden van een bestuurder.

Met het begrip belet wordt in het algemeen bedoeld dat als een “*bestuurder tijdelijk zijn functie niet kan of niet mag uitoefenen*”. Hiervan is sprake als een bestuurder of commissaris niet aanwezig kan zijn, bijvoorbeeld door ziekte of omdat hij of zij is geschorst.

In de statuten van de vereniging kun je nog verder omschrijven wanneer sprake is van belet. Bijvoorbeeld dat sprake is van belet als een bestuurder onbereikbaar is gedurende een vastgesteld aantal dagen.

Waarom is het belangrijk dit te regelen?

De WBTR verplicht om in de statuten te voorzien in een regeling voor gevallen van belet of ontstentenis van alle bestuurders bij de eerstvolgende statutenwijziging. Het is niet wettelijk

verplicht een belet- en ontstentenisregeling in de verenigingsstatuten op te nemen voor het geval er sprake is van afwezigheid van één of meerdere bestuurders, maar wij raden dat wel aan. De notaris kan dit juridisch verwoorden.

Verenigingen die geen regeling voor belet- en ontstentenis van alle bestuurders in hun statuten hebben staan, moeten de statuten bij de eerstvolgende gelegenheid laten aanpassen. Tevens is het aan te raden om ook te kijken naar een aanvullende regeling voor de situatie van belet en ontstentenis van één of meer bestuursleden.

Wat staat er in een belet- en ontstentenisregeling?

Een vereniging mag zelf bepalen hoe een belet- en ontstentenisregeling er uit ziet. Een veelvoorkomende regeling is de volgende: 'Bij belet en ontstentenis van één of meerdere bestuurders zijn de overige bestuurder(s) belast met het besturen'.

Bij belet of ontstentenis van alle bestuurders, kun je vastleggen dat de Algemene Ledenvergadering de bevoegdheid heeft om iemand als bestuurder aan te wijzen.

Is dit het geval, dan moet de betrokkene zich wel realiseren wat de consequenties zijn. De tijdelijk aangewezen bestuurder heeft volgens de wet dezelfde rechten en plichten als een 'gewone' bestuurder. Dus gelden de regels voor bestuursverantwoordelijkheid en aansprakelijkheid.

Minimum aantal bestuursleden in de statuten

De wet bepaalt niet hoeveel bestuursleden een vereniging moet hebben. In de statuten kan wel een bepaling staan hoeveel bestuursleden er minimaal moeten zijn en kun je ook opnemen hoeveel bestuursleden er minimaal aanwezig dienen te zijn bij het nemen van een besluit.

Wat betekent het dan in deze concrete situatie als – bijvoorbeeld door overlijden – dit minimum aantal er niet meer is? Kan het bestuur dan toch besluiten nemen?

Je zou geen besluit kunnen nemen als je statuten een minimaal aantal aanwezige bestuursleden voorschrijft.

Indien je dit niet hebt opgenomen in de statuten dan zijn de overige bestuursleden gewoon bevoegd, dit volgt ook al uit vaste rechtspraak, maar het is wel aan te raden het dan ook zo in je statuten vast te leggen.

Samenvattend bespreek binnen je vereniging hoe jullie willen omgaan met situaties van belet- en ontstentenis en maak daar eventueel een regeling voor samen met je notaris.

Geldende afspraken voor de bestuursleden van Vereniging Wandelsport Haarle.

- *Bij belet en ontstentenis van één bestuurder (niet zijnde de enige bestuurder) of meerdere bestuurders zijn de overige bestuurders belast met het bestuur van de organisatie OF worden één of meerdere personen (te benoemen door de Algemene Ledenvergadering) met het 'medebestuur' belast naast de overgebleven bestuurder.*
- *Bij belet en ontstentenis van alle bestuurders is de ALV bevoegd om één of meerdere personen aan te wijzen om tijdelijk in het bestuur van de organisatie te voorzien.*
- *Het bestuur zal bij het nemen van besluiten nagaan of is voldaan aan het minimum aantal stemmen zoals is vastgelegd (indien van toepassing: in de statuten is vastgelegd). Het bestuur handelt zoals opgenomen in de statuten en een eventueel bestuursreglement.*
- *Als het aantal bestuursleden onvoldoende is om een besluit te nemen zal een stemming plaatsvinden in de Algemene Ledenvergadering.*

- *De procedure wordt vastgelegd in de statuten of het bestuursreglement.*
- *Deze afspraken worden minimaal één keer per jaar gecontroleerd op actualiteit en relevantie.*

6. Meervoudig stemrecht

In de statuten van verenigingen is vastgelegd hoe het zit met het stemrecht van bestuursleden. Doorgaans hebben alle bestuursleden één stem. Maar soms is er in de statuten een regeling opgenomen dat een bestuurslid meer stemmen kan uitbrengen. Dit noemen we meervoudig stemrecht.

In dit hoofdstuk leggen we uit wat dat inhoudt en wat je moet doen om aan de WBTR te voldoen. We staan ook even stil bij wat er door de WBTR is veranderd ten opzichte van eerdere wetgeving.

Wat is meervoudig stemrecht?

Bij meervoudig stemrecht kan een bestuurslid (of kunnen meerdere bestuursleden) meer dan één stem uitbrengen.

Wat staat de WBTR (niet) toe?

Volgens de WBTR mag een bestuurder meer stemmen hebben dan een andere bestuurder. Maar het is niet toegestaan dat één persoon meer stemmen heeft dan 50% van alle stemmen. Hierdoor zou deze persoon namelijk altijd de meerderheid van stemmen hebben. Dit vindt de wetgever ongewenst.

Dit gaat ook op voor situaties waarin een bestuurder voor bepaalde onderwerpen meer dan 50% van de stemmen heeft. Dat is dus niet toegestaan.

Geldende afspraken voor de bestuursleden van Vereniging Wandelsport Haarle.

- *Het meervoudig stemrecht is voor de Vereniging Wandelsport Haarle niet van toepassing*

7. Toezicht

Naast een Algemene Ledenvergadering (ALV) en het bestuur, kunnen er binnen een vereniging nog andere organen zijn die een rol vervullen. Denk aan commissies die een toezichthoudende taak hebben, zoals een raad van toezicht of een raad van commissarissen. Deze houden toezicht op het functioneren van het bestuur van de vereniging.

In deze stap bespreken we wat toezicht volgens de WBTR inhoudt, welke vormen van toezicht er zijn en waarom het belangrijk is het toezicht goed te regelen.

Ten opzichte van vorige wettelijke regelingen zijn er veranderingen door de komst van de WBTR. Ook daarop gaan we in.

Wat is een toezichthoudend orgaan?

Een toezichthoudend orgaan is een groep natuurlijke personen die gezamenlijk toezicht houden op het handelen van het bestuur van de vereniging.

De wet noemt dit een Raad van Commissarissen. Binnen een vereniging kan een dergelijk orgaan ook Raad van Toezicht heten. Of Adviesraad, Comité van aanbeveling enz.
Wat de naam ook is, als er sprake is van toezichthoudende taken moet worden voldaan aan de wettelijke regels van een toezichthoudend orgaan.

Geldende afspraken voor de bestuursleden van Vereniging Wandelsport Haarle.

- *Vereniging Wandelsport Haarle heeft alleen een bestuur en geen Raad van Toezicht (of toezichthoudende bestuursleden).*

8. Bindende voordracht van bestuurders

Het is mogelijk om bestuurders te benoemen vanuit een zogenaamde “bindende voordracht”. Bindende voordracht wil zeggen dat de voordracht van de kandidaat bestuurder gelijk als de benoeming geldt indien er geen andere kandidaten worden voorgedragen.

Wat houdt een bindende voordracht in?

De aanvulling vanuit de WBTR heeft betrekking op een situatie waar er voor een bestuursfunctie één kandidaat wordt voorgedragen en er in de statuten van de vereniging staat dat deze kandidaat uit een bindende voordracht moet worden benoemd. Als de Algemene Ledenvergadering (ALV) het bindende karakter aan een bindende voordracht niet ontnemt (met 2/3e van het aantal stemmen), geldt dit besluit gelijktijdig als een benoeming van de voorgedragen bestuurder.

Met de invoering van de WBTR leidt de voordracht van slechts één kandidaat voor een bestuursfunctie direct tot een benoeming als dit in de statuten is opgenomen. Dit heet de “bindende voordracht”.

Dit betekent feitelijk dat er dan sprake is van één voorgestelde kandidaat bestuurder, welke ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de ALV. De ALV kan dan het bindende karakter aan de bindende voordracht ontnemen, met minimaal twee derde van het aantal uitgebrachte stemmen in deze vergadering. Indien de ALV het bindende karakter niet ontnemt, dan geldt de voordracht gelijk als de benoeming als nieuwe bestuurder van de voorgestelde kandidaat.

Regel bindende voordrachten goed

Als een bindende voordracht niet gewenst is kan de vereniging overwegen de bepaling over de bindende voordracht te verwijderen ofwel te wijzigen. Zo kan er bijvoorbeeld in de statuten worden vastgelegd dat voor een functie altijd minimaal 2 kandidaten voorgedragen moeten worden.

Daarnaast zou ook vastgelegd kunnen worden dat de ALV kan besluiten dat er een uitzondering gemaakt kan worden in het aantal voor te dragen kandidaten, voor het geval dat er echt maar één kandidaat gevonden kan worden.

Geldende afspraken voor de bestuursleden van Vereniging Wandelsport Haarle.

- *Bestuursleden van de vereniging worden benoemd door een formeel besluit van de Algemene Ledenvergadering (ALV). De ALV kan zich uitspreken over de benoeming van een bestuurder.*
- *Een bindende voordracht wordt opgenomen in onze statuten.*

9. Raadgevende stem

De WBTR verplicht verenigingen om bestuurders en commissarissen een raadgevende stem te geven in de ALV. Een raadgevende stem houdt in dat een bestuurder de gelegenheid heeft of krijgt bij een Algemene Ledenvergadering (ALV) een advies te geven aan de leden.

Wat houdt het begrip raadgevende stem in?

Een raadgevende stem houdt in dat een bestuurder of commissaris de gelegenheid heeft of krijgt bij een algemene ledenvergadering (ALV) een advies te geven aan de leden. Of om inhoudelijk te reageren op een voorgesteld besluit. Wanneer is dit relevant? In de praktijk zal dit vooral spelen als sprake is van een besluit over een conflictsituatie. Bijvoorbeeld bij een conflicterend belang tussen een bestuurslid (of meerdere bestuursleden) en de rest van het bestuur en/of de Algemene Ledenvergadering. Denk bijvoorbeeld aan de schorsing of het ontslag van een bepaalde bestuurder. Het recht om de ALV te adviseren, is in het bijzonder relevant als (betaalde) bestuurders geen lid zijn van de vereniging en dus niet automatisch zijn uitgenodigd voor de ALV.

Heeft een vereniging een Raad van Commissarissen of Raad van Toezicht? Dan hebben ook de commissarissen een raadgevende stem in de ALV.

Je kunt in de statuten verder gaan dan een raadgevende stem door bestuurders (en commissarissen) te verplichten een ALV bij te wonen. Ze kunnen dan de vragen van de leden beantwoorden en zich verantwoorden over het gevoerde bestuur of toezicht. De notaris kan je hier meer over vertellen.

Geldende afspraken voor de bestuursleden van Vereniging Wandelsport Haarle.

- *Alle bestuurders worden altijd uitgenodigd voor een Algemene Ledenvergadering.*
- *Het is bestuurders toegestaan om tijdens de Algemene Ledenvergadering een raadgevende stem/advies uit te brengen op voorgenomen besluiten zoals de WBTR dat voorschrijft.*
- *Afgesproken is om deze afspraak jaarlijks te bekijken om te zien of dit allemaal gebeurt zoals we hebben afgesproken.*

10. Interne borging en statuten

Interne borging

Als je alle stappen hebt doorlopen en goed hebt verwerkt, ben je bijna klaar.

Onder 1 is aangegeven dat het belangrijk is alle afspraken te borgen binnen de vereniging. Dat houdt in de eerste plaats in dat het voltallige bestuur op de hoogte is. Dat kan met een notitie voor het bestuur of het opnemen van verdere interne afspraken en besluiten in interne documenten. Denk aan het bestuursreglement of het huishoudelijk reglement van de vereniging. Het kan ook via het laten wijzigen van de statuten. Dit laatste kan alleen via de notaris.

Bij de komst van nieuwe bestuursleden is het verstandig ze kennis te laten nemen van de afspraken en procedures. Zie het handboek als een inwerkprocedure voor (potentiële) nieuwe bestuursleden. Je maakt ook meteen duidelijk dat je als vereniging serieus bent omgegaan met het thema

aansprakelijkheid van bestuursleden.

Het is ook nodig om de interne afspraken periodiek te bekijken en te controleren. Sluiten ze nog aan op de actuele situatie? Zo niet, bespreek ze dan opnieuw en leg de veranderingen vast.

Advies is om aan de leden actief te melden dat de vereniging aan alle verplichtingen van de WBTR heeft voldaan. Zet het op de agenda van de eerstvolgende ALV. De ledenvergadering moet te zijner tijd ook akkoord gaan met een statutenwijziging.

Geef inzicht in de gemaakte afspraken en procedures. Als die zijn opgenomen in het huishoudelijk reglement, kan je daarnaar verwijzen.

Let op! Als je gebruik maakt of gaat maken van online vergaderen, is het goed te weten dat ook daaraan wettelijke eisen gesteld gaan worden. Momenteel is er noodwet van kracht, ingesteld vanwege de coronacrisis. (Verzamelwet COVID-19 Justitie en Veiligheid). Hierin staat een tijdelijke oplossing voor digitale besluitvorming. Naar verwachting komt er een definitieve wet binnen 1 tot 2 jaar.

De afronding van het geheel is het aanpassen van de statuten. Daarvoor moet je in de komende jaren een keer naar de notaris. De wetgever heeft een overgangstermijn van 5 jaar genomen. Dat heeft dus geen haast. Moet je eerder naar de notaris, dan is het verplicht de statuten ook meteen in lijn te brengen met de WBTR (zie verder onder 10.2).

Bekijk welk moment het beste past bij de situatie van je vereniging, met in het achterhoofd dat een statutenwijziging altijd geld kost.

Statuten op laten maken door een notaris

In de wet staat dat bij de eerstvolgende statutenwijziging na 1 juli 2021 de statuten volledig moeten kloppen met de WBTR. Advies is om – over enige tijd - de statuten te laten aanpassen zodat ze op alle onderdelen in lijn zijn met de WBTR.

De wetgever geeft duidelijk aan dat je op een later moment je statuten kunt gaan aanpassen. Dan is het wel van belang om op de hoogte te zijn van het geldende overgangsrecht:

Ten aanzien van de verplichting tot het opnemen van een belet- en ontstentenisregeling voor de afwezigheid van alle bestuurders geldt dat deze dient te worden opgenomen in de statuten met de eerstvolgende statutenwijziging na 1 juli 2021.

Ten aanzien van het verbod op meervoudig stemrecht geldt eveneens dat dit dient te worden opgenomen in de statuten als de WBTR in werking is getreden. Bepalingen in de statuten die in strijd zijn met dit verbod, gelden niet meer na 1 juli 2026.

Ten aanzien van tegenstrijdig belang geldt dat ‘oude bepalingen’ zoals deze in de statuten kunnen staan en in strijd zijn met de WBTR, **per direct niet meer gelden**. Vanaf 1 juli 2021 treedt de WBTR daarvoor in de plaats.

Het kan dus voorkomen dat de nog ongewijzigde statuten na 1 juli 2021 bepalingen bevatten die niet meer aansluiten bij de wet. Statutenwijziging is dus wel nodig, maar het hoeft niet direct te gebeuren. Daarom ook is in de wet een overgangstermijn opgenomen.

Omdat veel gebruikers van het programma vroegen naar standaardstatuten voor een vereniging, hebben wij die door een notaris laten opstellen. Hierin zijn opties opgenomen waarvoor je wel of niet

kunt kiezen.

Let op! Wij voegen deze teksten toe als hulpmiddel. Maar wij hebben geen notariële expertise die tegemoetkomt aan iedere individuele vereniging. Voor alle vragen over statuten moet je bij een notaris zijn. Onze helpdesk kan wel ingaan op juridische vragen over de WBTR, maar niet op notariële vragen.

Zoals eerder gemeld, komt er vermoedelijk een definitieve wet over de mogelijkheid tot digitaal stemmen. Op basis van de huidige noodwet heeft de notaris hierover in de conceptstatuten al een artikel opgenomen.

➤ **Toevoegen statuten en interne reglementen (indien aanwezig).**

////////////////////////////////////